

Vastaanottaja
Saga Furs Oyj

Asiakirjatyyppi
Raportti

Päivämäärä
25.01.2023

SOINIEMEN RANTA-ASEMA- KAAVA LIITO-ORAVA- JA LUONTO- SELVITYS



SOINIEMEN RANTA-ASEMAKAAVA LIITO-ORAVA- JA LUONTOSelvitys

Projekti **Soiniemen ranta-asemakaavan luontoselvitykset**
Tilaaja **Vihdin kunta**
Asiakirjatyyppi **Raportti**
Versio **1**
Päivämäärä **25.01.2023**
Laatijat **Jani Järvi**
Tarkastaja **Emilia Vainikainen**

Ramboll
PL 25
Itsehallintokuja 3
02601 ESPOO

P +358 20 755 611
F +358 20 755 6201
<https://fi.ramboll.com>

Kannen kuva **Selvitysalueen kuivahkoa kangasmetsää alueen länsiosasta Saarijärven rannasta. Kuvattu kohti länttä.**

Kannen kuva ja kaikki muut raportin valokuvat: Jani Järvi / Ramboll Finland Oy. Valokuvat on otettu luontotyyppiselvityksen yhteydessä 27.6., mikäli ei ole toisin mainittu.

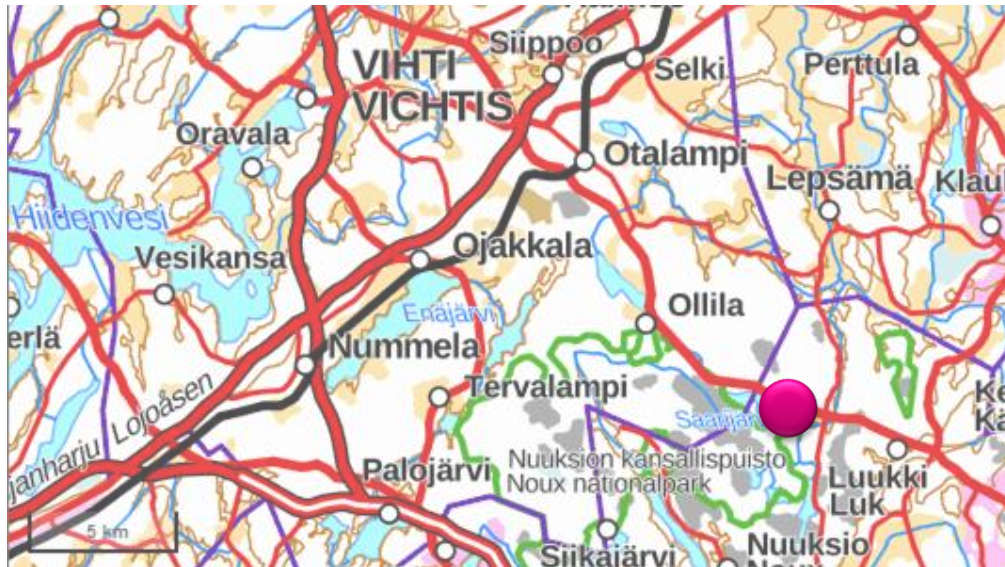
SISÄLTÖ

1.	Johdanto	2
2.	Aineisto ja menetelmät	3
2.1	Lähtötietoaineisto ja aiemmat selvitykset	3
2.2	Selvitysalue	3
2.3	Selvitysalueen läheiset suojelualueet	4
2.4	Selvitysmenetelmät	5
2.4.1	Liito-oravaselvitys	5
2.4.2	Luontotyyppi- ja kasvillisuus selvitys	5
3.	Tulokset	6
3.1	Liito-oravaselvitys	6
3.2	Luontotyyppi- ja kasvillisuus selvitys	7
3.2.1	Luontotyypit	7
3.2.2	Huomionarvoiset kasvihavainnot	20
3.2.3	Muut huomionarvoiset lajihavainnot	20
3.2.4	Vieraslajit	23
4.	Johtopäätökset ja suositukset	26
5.	Lähteet	27

1. JOHDANTO

Vihdin kunnassa sijaitsevan Soiniemen alueelle ollaan laatimassa ranta-asemakaavaa (Kuvat 1-1 ja 1-2). Alueella ei ole tehty viimeaikaisia luontoselvityksiä, joten osana ranta-asemakaavan laadintaa alueelle tehtiin liito-orava- ja luontotyypiselvitykset kaavasuunnittelun tueksi.

Tässä raportissa esitellään keväällä ja kesällä 2022 tehtyjen luontoselvitysten tulokset. Selvitykset on tehnyt FM biologi Jani Järvi Ramboll Finland Oy:stä.



Kuva 1-1. Kaava-alueen sijoittuminen Vihdissä on merkitty karttaan punaisella pisteellä. Kartta: Maanmittauslaitos.



Kuva 1-2. Kaava-alueen tarkempi sijainti. Kuvassa on esitetty myös Vihdin ja Espoon kuntaraja alueen läheisyydessä

2. AINEISTO JA MENETELMÄT

2.1 Lähtötietoaineisto ja aiemmat selvitykset

Alueelta ei ollut tiedossa aiempia luontoselvityksiä. Selvityksen lähtötietoina käytettiin Suomen Lajitietokeskuksen tietokannan havaintoja (Suomen Lajitietokeskus 2022). Lisäksi selvitysten lähtötietona käytettiin suunnitelmarajauksia ilmakuvia muuta olemassa olevaa avointa paikkatietoa mm. ympäristöhallinnon tietokannoista.

2.2 Selvitysalue

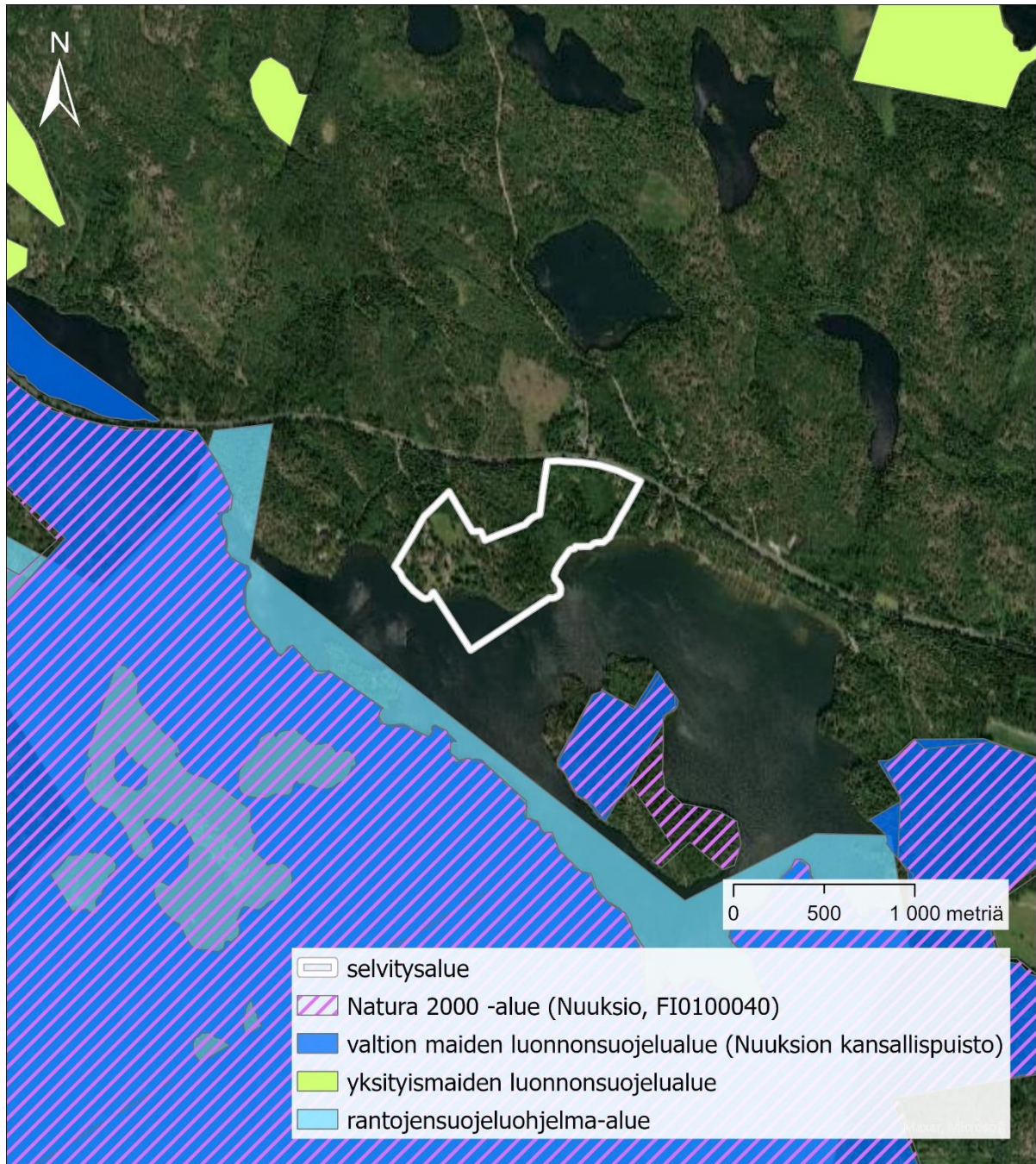
Luontoselvityksissä tarkasteltava alue on suunniteltu kaava-alue (Kuva 2-1).



Kuva 2-1. Selvitysalueen rajaus.

2.3 Selvitysalueen läheiset suojelualueet

Selvitysalueen läheisyydessä, alle 500 m etäisyydellä sen eteläreunasta, sijaitsee Nuuksion Natura 2000 -alue (FI0100040), joka on myös valtion maiden luonnonsuojelualuetta (Nuuksion kansallispuisto). Selvitysalueen vesialue, Saarijärvi, kuuluu osittain selvitysalueen ulkopuolella Natura 2000 -alueeseen ja Nuuksion kansallispuistoon. Natura 2000 -alue kuuluu suurelta osin myös rantojen suojeluohjelma-alueeseen. Selvitysalueen läheiset suojelualueet on esitelty kuvassa 2-2.



Kuva 2-2. Selvitysalue ja sen läheiset suojelualueet.

2.4 Selvitysmenetelmät

Maastokäynneillä alueen yleispiirteet ja havaitut huomion arvoiset selvityskohteet dokumentoitiin valokuvaamalla sekä kirjaamalla ylös sanallisesti niitä koskevat keskeiset tiedot. Kohteet kirjattiin ylös GPS-paikantimella varustetulle tablettitietokoneelle suoraan Field Maps -paikkatietosovellukseen.

Luontotyyppien, vieraslajiesiintymien ja lajistonselvitysten yhteydessä havaittujen huomioitavien alueiden osalta tuotettiin aluerajaukset. Lajihavainnot kerättiin piste- tai aluerajauksina.

2.4.1 Liito-oravaselvitys

Liito-oravaselvityksen maastokäynti tehtiin 11.5., jolloin lumet olivat maastosta jo lähes täysin sulaneet, mutta kasvukausi oli vasta aluillaan, jolloin mahdolliset liito-oravan (*Pteromys volans*) papanat ovat hyvin havaittavissa.

Liito-oravaselvityksessä selvitysalueelta etsittiin liito-oravalle soveltuvilta tai liito-oravan kulkuyhteydeksi sopivilta metsä- ja puustoalueilta papanoita rinnankorkeushalkaisijaltaan yli 15 cm olevien puiden juurilta. Lisäksi havainnoitiin mahdollisia liito-oravan kolo- ja pesäpuita. Mahdollisia liito-oravan pesäpaikkoja ovat erityisesti kolopuut ja punaoravan (*Sciurus vulgaris*) risupesät sekä sopivan kokoiset linnun- ja liito-oravanpöntöt.

Liito-oravakartoituksessa menetelmänä on rajata liito-oravalle soveltuvat metsäalueet ja mahdolliset elinympäristöalueet sekä niiden väliset yhteydet ja merkitä havaintotiedot gps-paikantimella paikkatietojärjestelmään.

2.4.2 Luontotyyppi- ja kasvillisuus selvitys

Maastonselvitys tehtiin 27.6. Luontotyyppiselvityksessä selvitysalueelta kartoitettiin ja rajattiin alueen luontotyypit Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin (2018) mukaisesti. Luontotyyppiselvityksen yhteydessä alueelta kartoitettiin mahdolliset luonnonsuojelulain 29 §:n suojellut luontotyypit, metsälain 10 § tarkoittamat erityisen tärkeät elinympäristöt ja vesilain 2. luvun 11 § mukaiset luontotyypit. Luontotyyppikohteista arvioitiin niiden luonnontilaisuutta ja edustavuutta.

Luontotyyppiselvityksen yhteydessä merkittiin ylös selvitysalueen mahdolliset uhanalaisten, silmäläpidettävien tai rauhoitettujen kasvilajien sekä vieraskasvilajien ja muiden mahdollisten huomionarvoisten kasvien havainnot.

3. TULOKSET

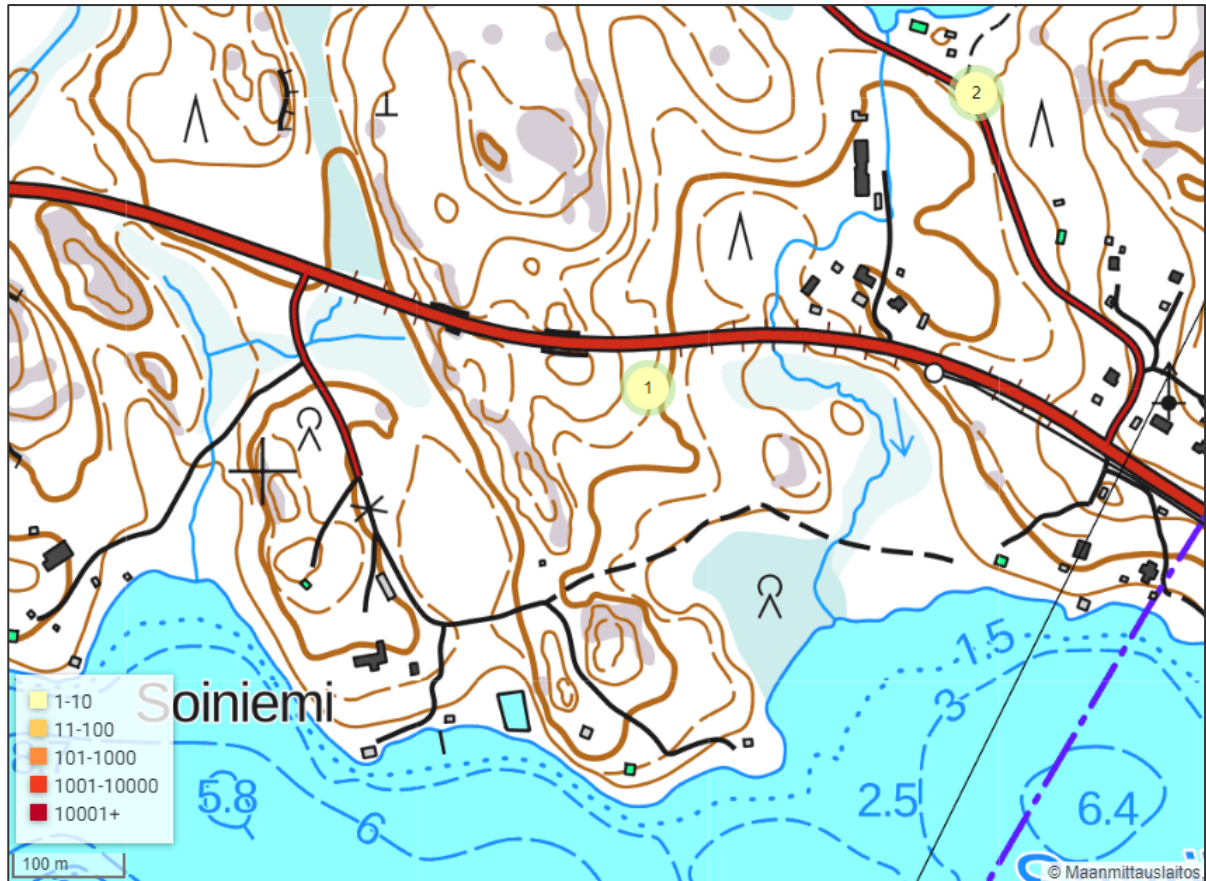
3.1 Liito-oravaselvitys

Selvitysalueelta tai sen välittömästä lähiympäristöstä ei havaittu merkkejä liito-oravasta. Alueelta rajattiin kaksi liito-oravalle soveltuvaa elinympäristöaluetta (Kuva 3–1a). Läntisempi alue on kohtalaisen varttunutta sekametsää, jossa koivu on valtalajina ja sen alla kasvaa alikasvoksena kuusta. Seassa on muutamia järeitä koivuja ja haapoja. Alue on liito-oravalle soveltuvuudeltaan kohtalainen ja kehittymässä soveltuvammaksi. Itäisempi alue on varttunutta kuusivaltaista kangasmetsää, jossa on seassa koivua, haapaa ja muutamia harmaaleppiä. Kolopuita alueilta ei havaittu.

Selvitysalueen lähimmät tunnetut liito-oravahavainnot on tehty noin 100 ja 300 m päästä selvitysalueen pohjoispuolelta (Suomen Lajitietokeskus 2022) (Kuva 3–1b). Havainnot on tehty vuosina 2020 ja 2022. Kumpikin havainnoista on kansalaishavaintoja, ja toisessa on valokuva havaitusta liito-oravasta. Havaintopaikoilta on puustoyhteys selvitysalueelle.



Kuva 3–1a. Liito-oravalle soveltuvat elinympäristöalueet selvitysalueella.



Kuva 3-1b. Selvitysalueen läheiset liito-oravahavainnot (Kuvakaappaus: Suomen Lajitietokeskus).

3.2 Luontotyyppi- ja kasvillisuus selvitys

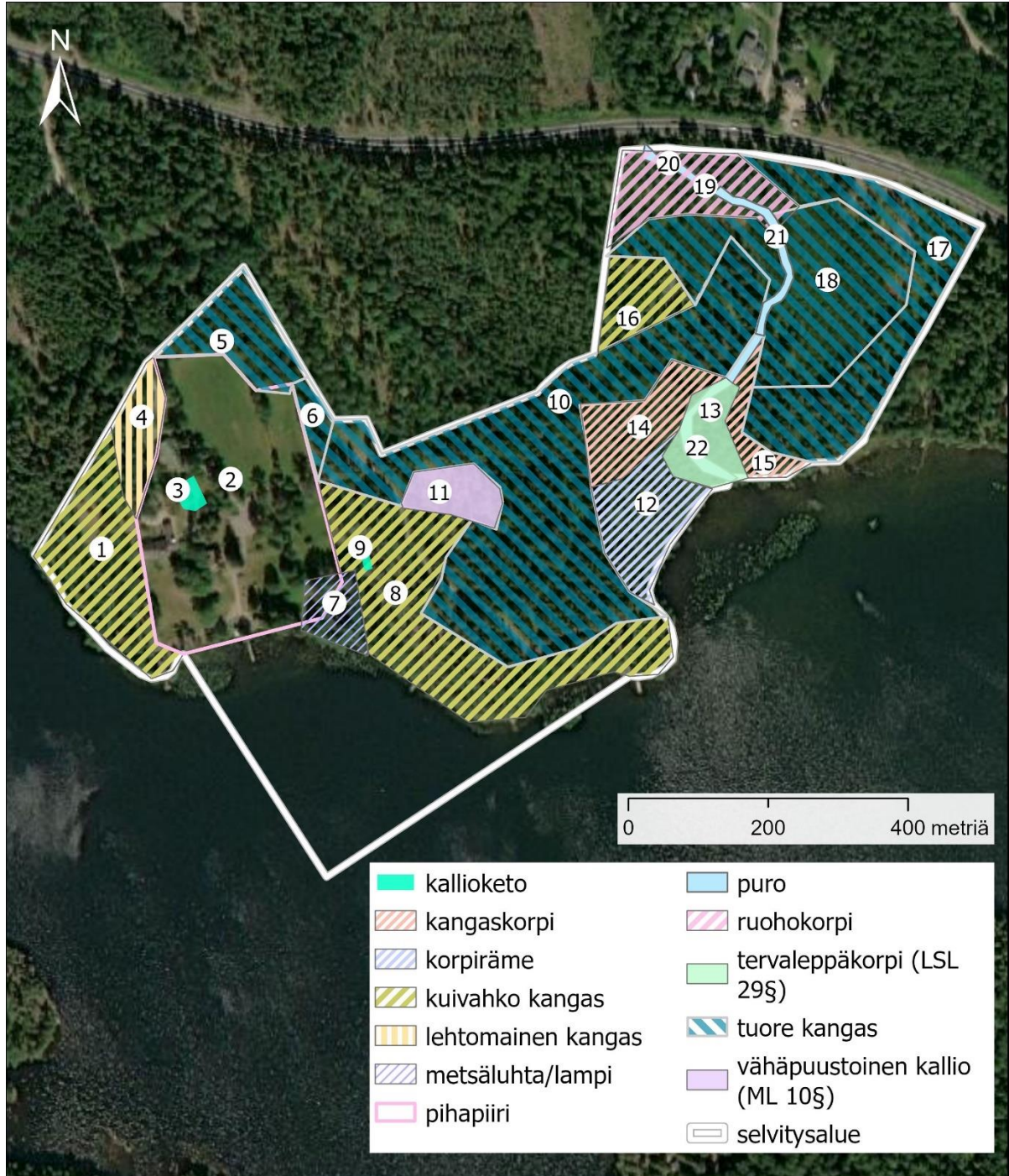
3.2.1 Luontotyypit

Luontotyyppi- ja kasvillisuus selvityksen perusteella selvitysalueen kasvillisuus on pääasiassa erilaista kangasmetsää ja pienialaisia korpiluontotyyppisiä. Alueen itäosan halki virtaa metsäpuro, joka on pohjoisosastaan hakkuiden seurauksena menettänyt parhaimmat luontoarvonsa ja luonnontilansa, mutta eteläosassa lähellä Saarijärven rantaan puro on luonnontilainen ja sen varsi puustoinen. Luonnontilainen puro-osuus on vesilain mukainen kohde, jonka luonnontilaa ei saa vaarantaa ilman vesilupaa.

Lähellä kohtaa, jossa metsäpuro laskee Saarijärveen, esiintyy purouoman ympärillä luonnonsuojelulla suojeltua tervaleppäkorpea. Selvitysalueen keskiosassa metsän keskellä on vähäpuustoinen kallio, joka on metsälain 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö.

Suurin osa alueella havaituista metsäluontotyypeistä on luokiteltu Suomen luontotyyppien uhanalaisuusluokituksen (2018) perusteella uhanalaisiksi. Luontotyyppien uhanalaisuus on kuvattu kuviokohtaisen kuvaustekstin kohdalla. Uhanalaiset luontotyyppialueet ovat suurimmaksi osaksi kohtalaisen edustavia. Edustavuutta laskee erityisesti lahopuun vähäisyys ja osittain puuston nuori ikä.

Luontotyypit on esitelty karttakuvassa 3-2. Luontotyyppien ominaispiirteet ja lajisto on esitelty kuviokohtaisesti kartan mukaisesti numeroituna karttakuvan jälkeen. Puro ja sen eri osuuksien rajaukset on esitelty tarkemmin karttakuvassa 3-15.



Kuva 3–2. Selvitysalueen luontotyytit.

1. Kuivahko kangasmetsä (EN)

Mäntyvaltainen, seassa kuusta, koivua, katajia ja joitain vaahteroita. Pohjoisosassa tuorempi. Puusto järeeää, halk. 30–65 cm, joitain lahopuita maassa ja pystyssä. Puustoa harvennettu rannassa. Kenttä- ja pohjakerroksessa kasvavat muun muassa kanerva, sananjalka, poronjäkälet, puolukka, mustikka, maitikat, kiolo ja juolukka. Alueella kasvaa vieraslaji komealupiinia. Kuivahkot kankaat on luokiteltu erittäin uhanalaisiksi (EN) luontotyyppiä Etelä-Suomessa. Kuvio ei kuitenkaan ole luonnontilainen, mutta puuston varttuneisuuden ja kohtalaisen lahopuun määrän (muutama m³/ha) vuoksi kuvio on kohtalaisen edustava.

2. Pihapiiri (Kuva 3-3)

Pihapuustoa ja käyttönurmea. Puustona järeitä lehmuksia, koivuja, kuusia, lehtikuusia, rannassa muutama tervaleppä ja koristepuita sekä -pensaita. Kenttä- ja pohjakerroksessa on perennaistuksia ja valtaosa alueesta on käyttönurmea.



Kuva 3-3. Selvitysalueen pihapiiriä, kuvattuna rannan läheltä kohti pohjoista.

3. Kallioketo (CR) (Kuva 3-4)

Suhteellisen tuore, reheväkasvuinen, mutta paikoin ketomainen. Lajeina kasvaa mm. isomaksaruoho, ahusolaheinä, ruoholaukka, nurmitädyke, heinätähtimö, haisukurjenpolvi, nuokkuhelmiä, rönsyleinikki ja kataja. Seassa on lehtoakileijaa, tiikerililjaa ja ulkomaista maksaruoholajia. Kedon läpi kulkee polku ja kasvillisuus on siltä osin kulunutta. Kalliokedot on luokiteltu äärimmäisen uhanalaiseksi luontotyyppiä koko Suomessa. Keto ei ole kuitenkaan luonnontilainen eikä edustava, sillä kasvillisuus on rehevää ja kulttuurivaikutteista.



Kuva 3-4. Kallioketoa pihapiirillä, selvitysalueen länsiosassa.

4. Lehtomainen kangas (VU) (Kuva 3–5)

Valtalajina kuusi, seassa mäntyä ja koivua sekä pihlajan, haavan ja vaahteran taimia. Puusto on varttunutta ja järeää, halk. 30–60 cm, taimia on harvennettu. Lahopuuta on vähän maassa. Kenttäkerroksessa kasvavat mm. kielo, mustikka, oravanmarja, sananjalka, valkovuokko, hiirenporras, sinivuokko, vadelma. Lehtomaiset kankaat on luokiteltu vaarantuneeksi (VU) luontotyyppiä Etelä-Suomessa. Kuvio ei kuitenkaan ole luonnontilainen ja on edustavuudeltaan vain kohtalainen, sillä lahopuustoa on vähän (muutama m³/ha) ja puustoa on käsitelty.



Kuva 3–5. Lehtomaista kangasta selvitysalueen länsiosassa.

5. Tuore kangas (VU)

Tiheäkasvuinen talousmetsä. Valtalajina kuusi ja haapa, seassa koivua. Puusto melko nuorta, halkaisijaltaan 20–40 cm. Lahopuuta hyvin vähän. Kuvio on ojitettu. Pohjakerros on lähes kasviton, aukkopaikoissa kasvavat vadelma, mustikka, aho/salokeltanot ja hiirenporras. Tuoreet kankaat on luokiteltu vaarantuneeksi (VU) luontotyyppiä Etelä-Suomessa. Kuvio ei ole kuitenkaan edustava eikä luonnontilainen puuston nuoruuden, lahopuun vähyyden ja talousmetsäkäytön vuoksi.

6. Tuore kangas (VU) (Kuva 3–6)

Valtalajina koivu, seassa haapaa, mäntyä ja kuusta, seassa paljon pihlajantaimia. Puusto on melko harvaa, paikoin varttunutta, halkaisijaltaan 30–50 cm. Hyvin vähän lahopuuta. Kenttäkerroksessa kasvavat mustikka, puolukka, lauhat, keltanot, kastikat, juolukka ja ahomansikka eteläreunassa. Tuoreet kankaat on luokiteltu vaarantuneeksi (VU) luontotyyppiä Etelä-Suomessa. Kuvio ei ole luonnontilainen eikä edustava lahopuun vähäisyyden ja harvan ja nuoren puuston vuoksi.

7. Metsäluhta/lampi (Kuva 3–7)

Rantametsä, jossa tervaleppäluhdan piirteitä, rakennetun vesialtaan ympärillä. Oletettavasti tervaleppäluhdan vanha muuntuma. Puulajeina tervaleppä, harmaaleppä, koivu ja kuusi, puusto halk. 20–40 cm. Muutamia lahokolopuita. Kenttäkerroksessa kasvavat sananjalka, koiranputki, mustikka ja hiirenporras. Vedessä ja rantaviivassa kasvavat vesitatar, kurjenpolvi, ulpukka, lumme, pullosara ja vihvilät. Ei-luonnontilainen luontotyyppi.



Kuva 3-6. Tuoretta kangasta, joka on talousmetsäkäytössä selvitysalueen luoteisosassa.



Kuva 3-7. Metsäluhta, jonka keskellä kaivettu lampi selvitysalueen eteläosassa rannan lähellä. Kuvattu kohti etelää.

8. Kuivahko kangas (EN) (Kuva 3-8)

Kallioinen ja mäntyvaltainen. Seassa kuusta ja koivua, puusto paikoin melko varttunutta, halk. 30–60 cm. Lahopuuta jonkin verran. Kenttä- ja pohjakerroksessa kasvavat mm. mustikka, puolukka, poronjäkälät, hiirenporras ja kataja. Kuivahkot kankaat on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi (EN) luontotyyppiä Etelä-Suomessa. Kuvio ei kuitenkaan ole luonnontilainen, mutta puuston varttuneisuuden ja kohtalaisen lahopuumäärän (muutama m³/ha) vuoksi kuvio on kohtalaisen edustava.



Kuva 3–8. Kuivahkoa kangasmetsää rinteessä Saarijärven rannalla selvitysalueen eteläosassa. Kuvattu kohti itää.

9. Kallioketo (CR) (Kuva 3–9)

Kuiva, vähäravinteinen ja pienialainen keto kuivahkon kankaan keskellä. Oletettavasti ei ole laidunnettu. Kasvilajeina kasvavat mm. mäkitervakko, pelto-orvokki, ahosuolaheinä, isomaksaruoho, haisukurjenpolvi, koiranheinä, hiirenporras, nurmilauha ja rohtosormustinkukka. Keto on melko edustava lajistonsa puolesta ja suhteellisen luonnontilainen.



Kuva 3–9. Kallioketoa selvitysalueen keskiosan kuivahkon kangasmetsän keskellä. Kuvassa kukkivaa mäkitervakkoa.

10. Tuore kangas (VU) (Kuva 3-10)

Kuusivaltainen, seassa on haapoja, raitoja ja koivuja, muutamia lehmuksen taimia. Puusto on suhteellisen varttunutta, halk. 30–60 cm. Lahopuuta on vähän. Kenttä- ja pohjakerroksessa kasvavat mm. mustikka, sananjalka, metsäimarre, käenkaali, oravanmarja, rätvänä ja kielo. Tuoreet kankaat on luokiteltu vaarantuneeksi (VU) luontotyyppiä Etelä-Suomessa. Kuvio on kohtalaisen edustava ja se on paikoin luonnontilaisen kaltainen. Lahopuun vähäisyys ja puuston nuori ikä alentaa edustavuutta.

11. Vähäpuustoinen kallio (ML 10§) (Kuva 3-11)

Metsälain 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö. Valtapuuna mänty, lahopuuta jonkin verran maassa. Kenttä- ja pohjakerroksessa kasvavat puolukka, poronjäkälät, metsälauha, kannerva, mustikka ja erilaiset sammaleet.



Kuva 3-10. Tuoretta kangasta selvitysalueen keskiosassa.



Kuva 3-11. Vähäpuustoinen kallio (ML 10§) selvitysalueen keskiosassa.

12. Korpiräme (EN) (Kuva 3–12)

Luhtainen. Rannassa pienesti isovarpurämettä. Valtalajina mänty ja koivu, puusto jokseenkin varttunutta, halk. 20–40 cm. Lahopuuta jonkin verran. Pensaskerroksessa kasvaa pajuja ja korpi-
paatsamaa. Kenttäkerroksessa kasvavat mm. suopursu, juolukka, mustikka, rahkasammalet ja tupasvilla. Korpirämeet on luokiteltu Etelä-Suomessa erittäin uhanalaiseksi (EN) luontotyypiksi. Kuvio on luonnontilainen ja hyvin edustava, mutta lahopuun vähäisyys vähentää edustavuutta.



Kuva 3–12. Korpirämettä ja sen kasvillisuutta selvitysalueen eteläosassa Saarijärven rannassa.

13. Tervaleppäkorpi (LSL 10§)

Luonnonsuojelulain 29 §:n mukainen suojeltu luontotyyppi. Luonnontilainen tai vähintään luonnontilaisen kaltainen. Luhtainen, puron varrella. Valtapuulajina tervaleppä, seassa koivua ja joi-
tain kuusia. Puusto jokseenkin varttunutta, halkaisijaltaan 20–40 cm. Pensaskerroksessa korpi-
paatsamaa. Lahopuuta jonkin verran kaatuneena ja kantoina. Kenttä- ja pohjakerroksessa kasva-
vat mm. raate, suovehka, rahkasammalet, sarat, karhunsammalet ja ranta-alpi.



Kuva 3–12. Korpirämettä ja sen kasvillisuutta selvitysalueen eteläosassa Saarijärven rannassa.

14. Kangaskorpi (CR)

Kuusivaltainen, seassa koivua. Puusto paikoin hyvin järeää, halk. 30–60 cm. Lahopuuta jonkin verran. Kenttä- ja pohjakerroksessa kasvavat mustikka, rahkasammalet, metsäkorte, karhunsammalet ja korpi-imarre. Kangaskorvet on luokiteltu Etelä-Suomessa äärimmäisen uhanalaisiksi (CR). Kuvio on luonnontilaisen kaltainen ja melko edustava, mutta edustavuutta laskee lahopuun vähäisyys.

15. Kangaskorpi (CR)

Valtalajeina ovat kuusi ja koivu, seassa tervalepän taimia. Puusto halk. 20–40 cm. Lahopuuta hyvin vähän. Pensaskerroksessa kasvaa korpipaatsamaa. Kenttä- ja pohjakerroksessa kasvavat mm. rahkasammalet, mustikka, puolukka, suopursu ja hiirenporras. Kangaskorvet on luokiteltu Etelä-Suomessa äärimmäisen uhanalaisiksi (CR). Kuvio on luonnontilaisen kaltainen ja melko edustava, mutta edustavuutta laskee lahopuun vähäisyys ja puuston suhteellisen nuori ikä.

16. Kuivahko kangas (EN)

Mäntyvaltainen, seassa kuusta ja koivua. Harvennettu talousmetsää. Puusto melko nuorta, halk. 20–30 cm. Lahopuuta hyvin vähän. Kenttäkerroksessa kasvavat mm. mustikka, rätvänä, puolukka ja kanerva. Kuivahkot kankaat on luokiteltu erittäin uhanalaisiksi (EN) luontotyyppiksi Etelä-Suomessa. Kuvio ei kuitenkaan ole luonnontilainen eikä edustava talousmetsäkäytön vuoksi.

17. Tuore kangas (VU)

Kuusivaltainen, seassa mäntyä, koivua ja joitain haapoja sekä paljon haavan ja pihlajan taimia. Puusto halk. 20–50 cm, paikoittain järeää. Harvennettu. Lahopuuta hyvin vähän. Kenttäkerroksessa kasvavat mustikka, kanerva, puolukka, sananjalka, valkovuokko, juolukka ja rätvänä. Tuoreet kankaat on luokiteltu vaarantuneeksi (VU) luontotyyppiksi Etelä-Suomessa. Kuvio ei ole luonnontilainen, mutta se on kohtalaisen edustava puuston järeiden vuoksi. Edustavuutta laskee lahopuun vähäisyys ja talousmetsäkäyttö.

18. Tuore kangas (VU) (Kuva 3–13)

Kuusi- ja koivuvaltainen, suurimmaksi osaksi nuorta 10–15-metristä koivutaimikkoa. Hakattu joitain vuosia sitten. Puusto halk. 20–30 cm. Kenttäkerroksessa kasvaa pääasiassa mustikkaa ja hiirenporrasta. Lahopuuta on kantoina vähän. Tuoreet kankaat on luokiteltu vaarantuneeksi (VU) luontotyyppiksi Etelä-Suomessa. Kuvio ei ole luonnontilainen eikä edustava puuston nuoren iän, lahopuun vähäisyyden ja talousmetsäkäytön vuoksi.



Kuva 3–13. Hiljattain avohakattua tuoretta kangasta, jossa kasvaa koivutaimikkoa, selvitysalueen itäosassa.

19. Ruohokorpi (VU) (Kuva 3–14)

Ruohokorpi, jonka länsiosassa kangaskorven piirteitä. Kuusivaltainen, seassa on koivua ja muutama iso tervaleppä puron varrella. Puusto halk. 20–40 cm, lahoppua vähän. Keväällä selvästi luhtainen. Harvennettu hiljattain, metsäkoneen painanteita maapohjassa. Kenttä- ja pohjakerroksessa kasvavat rahkasammalet, ranta-alpi, sarat, pajut, vihvilät, korpikaisla, suovehka, hiirenporras ja maariankämme. Ruohokorvet on luokiteltu vaarantuneeksi (VU) luontotyyppiä Etelä-Suomessa. Kuvio ei ole kuitenkaan luonnontilainen eikä edustava talousmetsäkäytön vuoksi.



Kuva 3–14. Ruohokorpea selvitysalueen pohjoisosassa puron varrella. Kuvattu kohti pohjoista ja selvitysalueen pohjoispuolella menevää tietä.

20. Puro (Kuva 3–15, 3–16 ja 3–17)

Pohjoisin alkuosuus purosta on osittain luonnontilaisen kaltainen, mutta puron vierustaa on ojitettu tien läheltä, puron ympäristö on urautunut metsäkoneen jäljistä ja puusto on suurelta osin puron varrelta harvennushakattu. Puro virtaa kirkasvetisenä tien pohjoispuolelta ja kulkee sen ali. Puronvarren puustossa lajeina tervaleppä, koivu ja kuusi. Purossa kasvaa isonäkingsammalta, vihvilöitä ja saroja. Hakkuun ja läheisen ojituksen vuoksi menettänyt parhaat luontoarvonsa. Uoman muoto on muokkautunut hakkuissa.

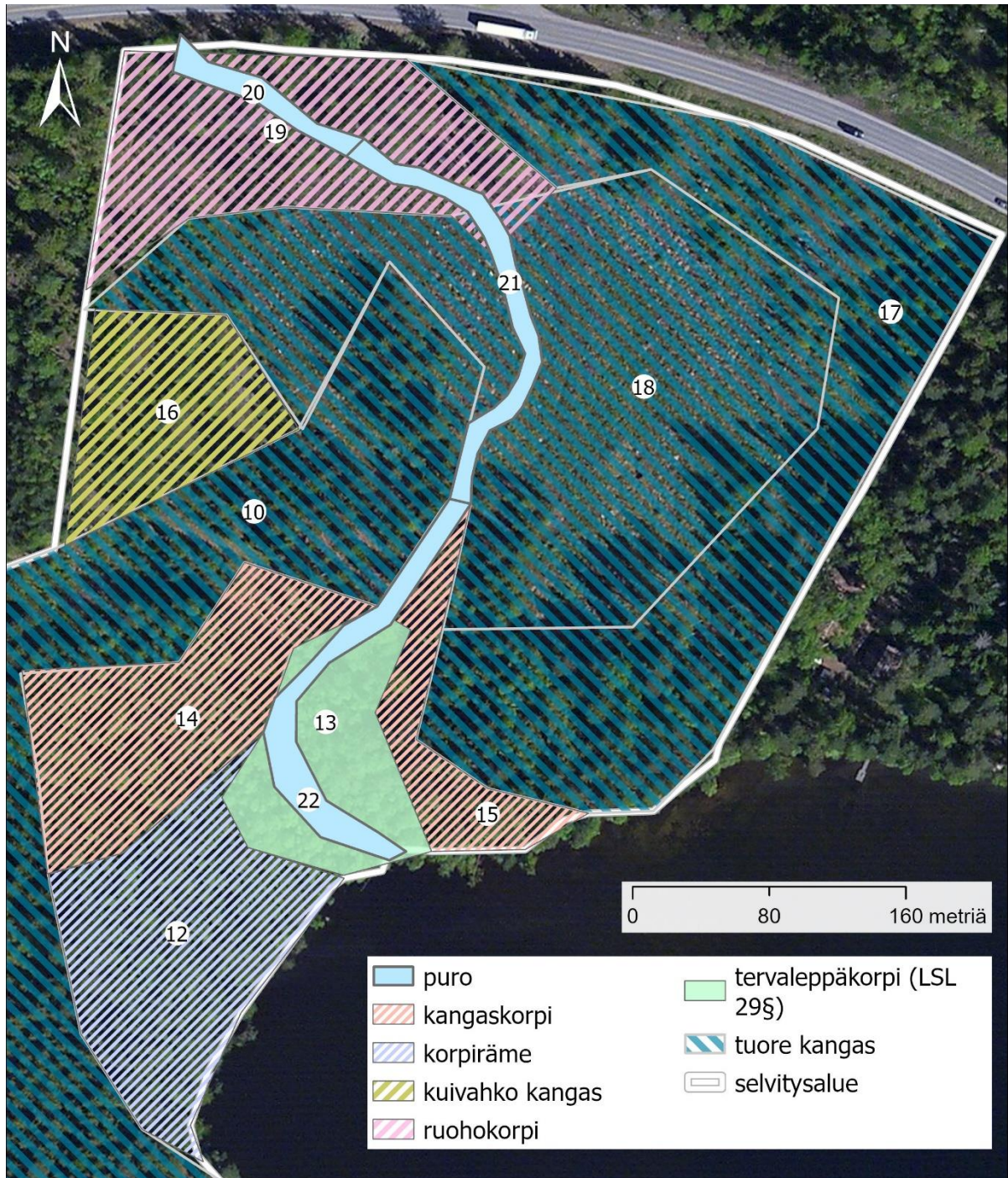
21. Puro (Kuva 3–15 ja 3–18)

Puron keskiosuus on menettänyt luontoarvonsa alueella hiljattain tehdyn avohakkuun seurauksena. Purouoman varrella kasvaa muutamia varttuneempia tervaleppiä ja kuusia, muuten puusto on pääasiassa nuorta koivutaimikkoa. Hakkuun vuoksi puro ja sen välitön lähiympäristö on menettänyt parhaat luontoarvonsa. Uoman muoto on kuitenkin säilynyt.

22. Puro (ML 10 §)

Puron eteläinen, rannanläheinen osuus on luonnontilainen ja kirkasvetinen. Uoma on mutkitteleva ja haarova. Puusto puron varrella on tervaleppiä, kuusta ja koivua. Purossa kasvavat mm. ison-

näkinsammal, rentukka ja vehka. Tämän puro-osuuden purovarsimetsä on metsälain 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö. Luonnontilaiseen puro-osuuteen vaikuttavat toimenpiteet voivat edellyttää vesilupaa (vesilaki 3. luku 2 §).



Kuva 3–15. Selvitysalueen itäosan luontotyytit, josta käy ilmi puro-osuuksien tarkemmat rajaukset.



Kuva 3–16. Puron pohjoinen osuus, jonka luontoarvot ovat osittain muuttuneet harvennushakkuun myötä. Kuvattu 11.5.



Kuva 3–17. Isonäkingsammalta puron pohjoisosassa. Puron pohja on liettynyt tien viereisen ojankaivuun ja hakuiden aiheuttamien maastokoneen kulku-urien seurauksena.



Kuva 3–18. Puron keskiosuutta alueella, jossa puusto on avohakattu hiljattain ja jossa purouoman varrella kasvaa pääasiassa nuorta lehtipuustoa.



Kuva 3–19. Puron eteläosaa metsäautotieltä kohti etelää kuvattuna. Metsäautotiehen asti puro-osuus on luonnontilainen sitä ympäröivän puuston perusteella, tien pohjoispuolella metsä on käsiteltyä. Kuvattu 11.5.

3.2.2 Huomionarvoiset kasvihavainnot

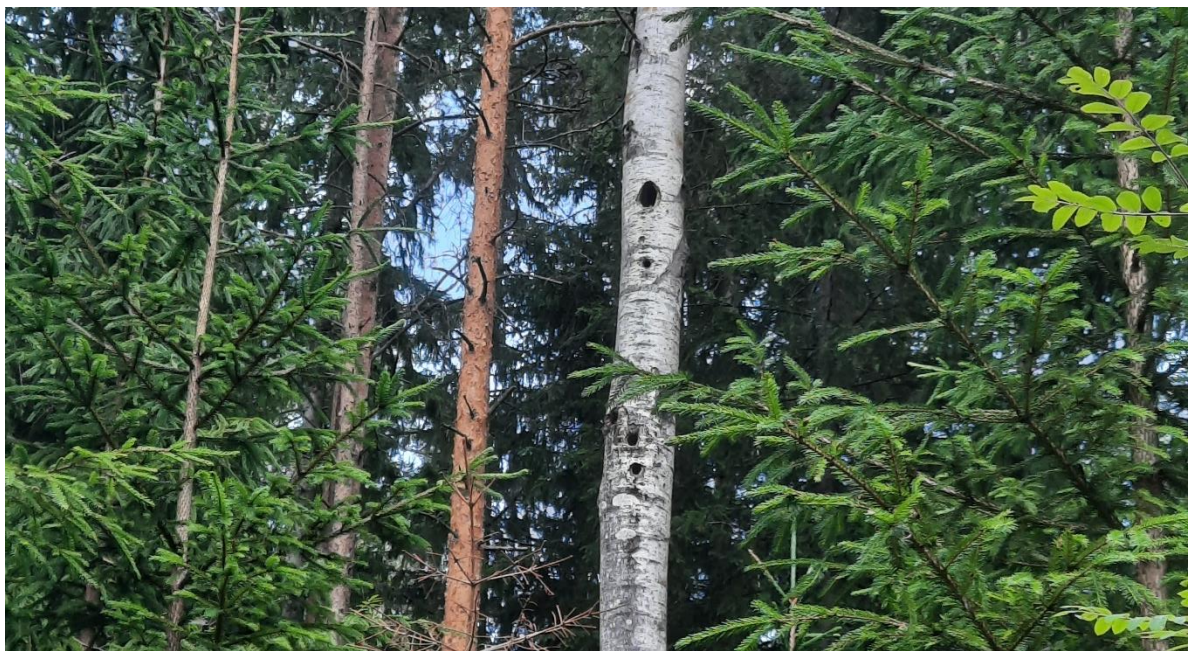
Selvitysalueelta ei tehty havaintoja uhanalaisista, rauhoitetuista, erityisesti suojelluista tai luontodirektiivin liitteissä mainituista kasvilajeista.

3.2.3 Muut huomionarvoiset lajihavainnot

Liito-orava- ja luontotyyppiselvitysten yhteydessä selvitysalueelta tehtiin ääni- ja näköhavaintoja palokärjistä (2 yksilöä) ja palokärjen pesäpuusta sekä yksittäinen äänihavainto töyhtötiäisestä (Kuvat 3–20 ja 3–21).

Palokärki on EU:n lintudirektiivin I-liitteen laji, jonka suojelu on Suomessa toteutettu Natura 2000 -alueilla. Palokärki on kolopesijä ja paikkalintu, jota esiintyy laajalti mutta harvalukuisena lähes koko Suomessa erilaisissa, useimmiten varttuneissa, havu-, lehti- ja sekametsissä.

Töyhtötiäinen on vuoden 2019 uhanalaisuusluokituksen perusteella arvioitu vaarantuneeksi (VU) lajiksi. Töyhtötiäinen on kolopesijä ja paikkalintu, jota esiintyy havumetsissä, etenkin kallioisissa männiköissä, etelästä Lapin eteläosiin saakka.

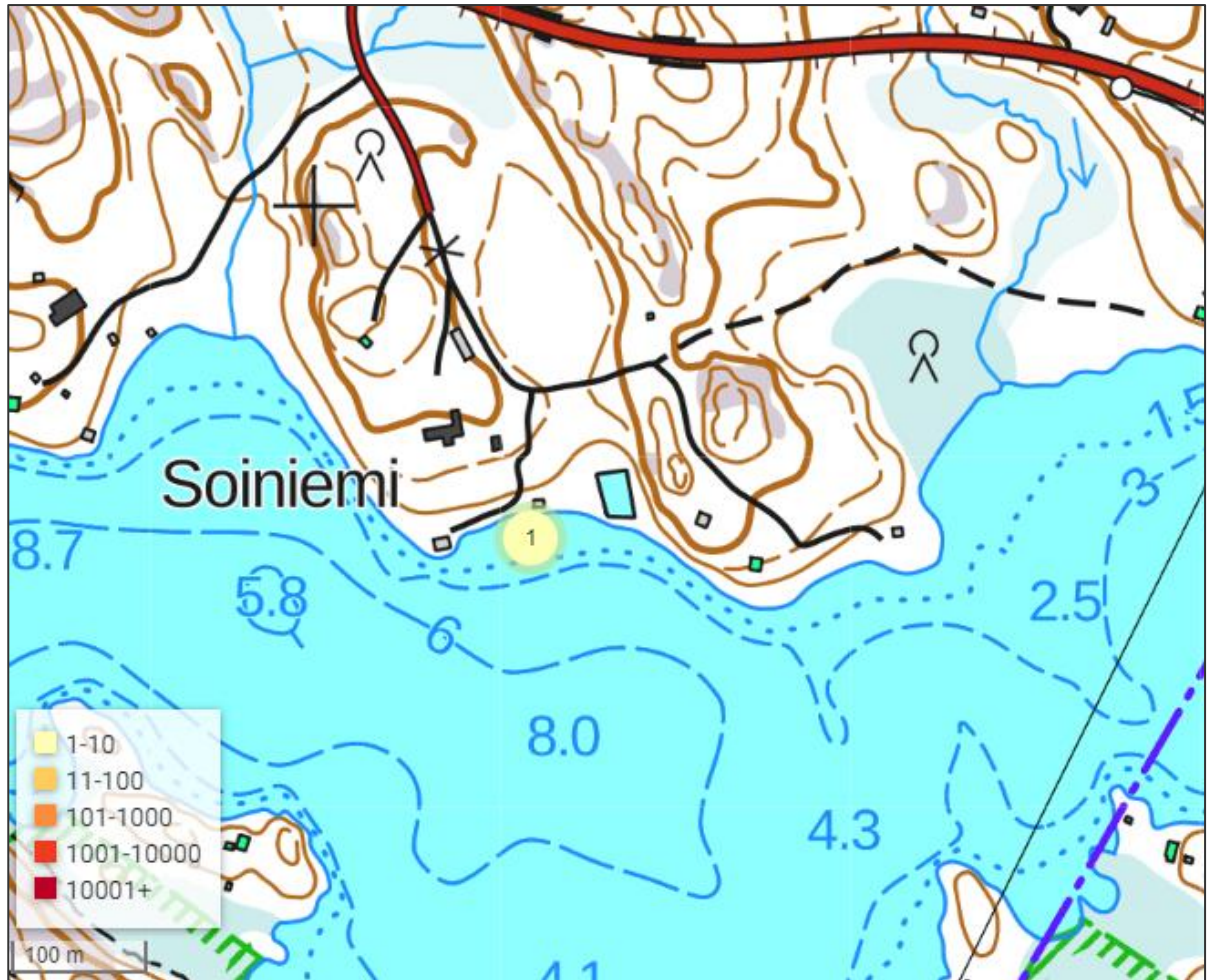


Kuva 3–20. Selvitysalueelta havaittu palokärjen pesäpuu.



Kuva 3–21. Selvitysalueen huomionarvoiset eläinhavainnot.

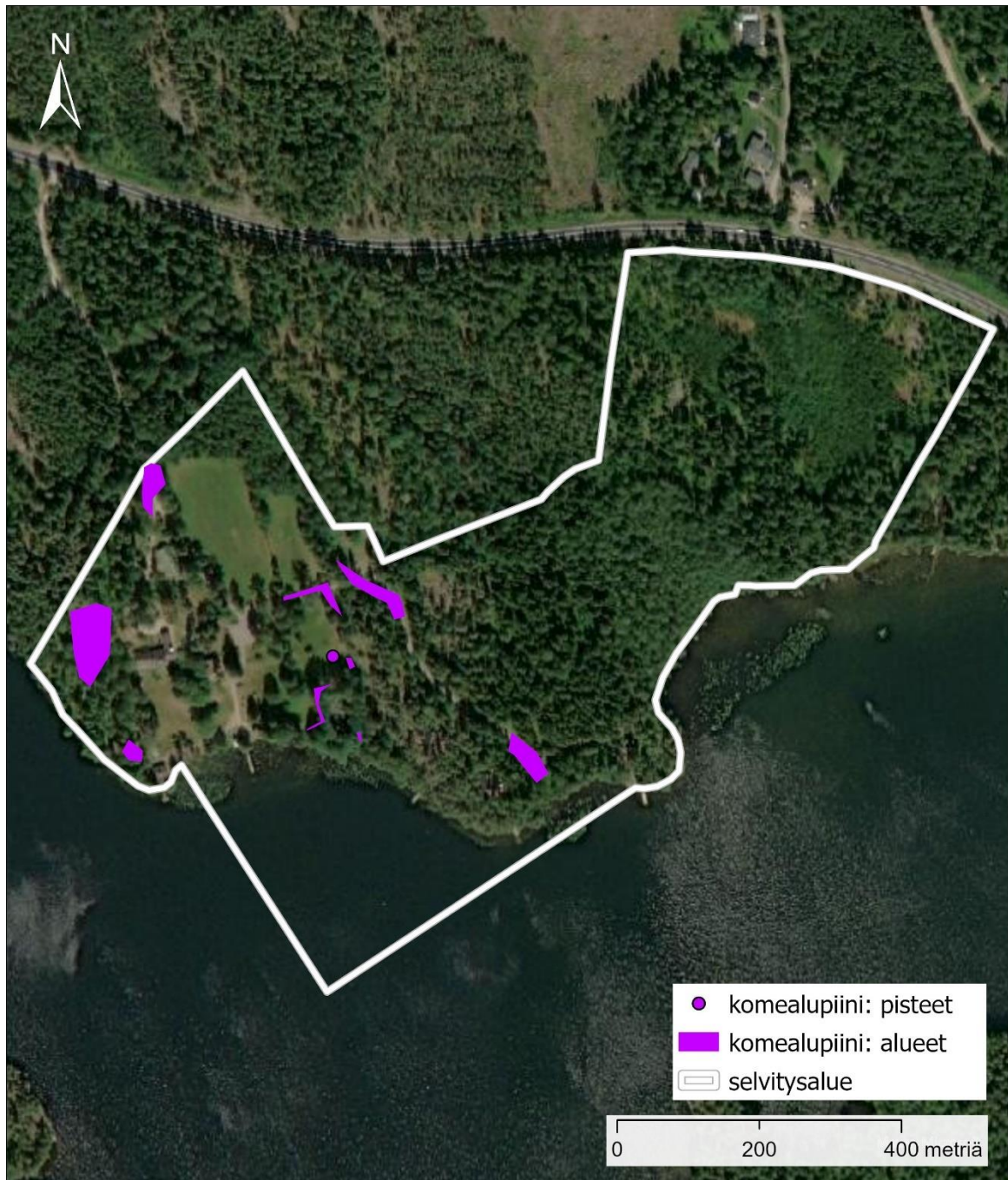
Selvitysalueelta tunnetaan varmistettu saukkohavainto vuodelta 2021 (Suomen Lajitietokeskus 2022) (Kuva 3–22). Saukko on EU:n luontodirektiivin II- ja IV-liitteen laji, ja sen lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat luonnonsuojelulla suojeltuja, eikä niitä saa hävittää tai heikentää ilman poikkeamislupaa. Saukon lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat tyypillisesti vesistöjen rantapenkköjen onkaloissa. Tällaisia ei havaittu alueelta maastokäyntien yhteydessä, mutta tarkempaa saukkoselvitystä alueella ei ole tehty.



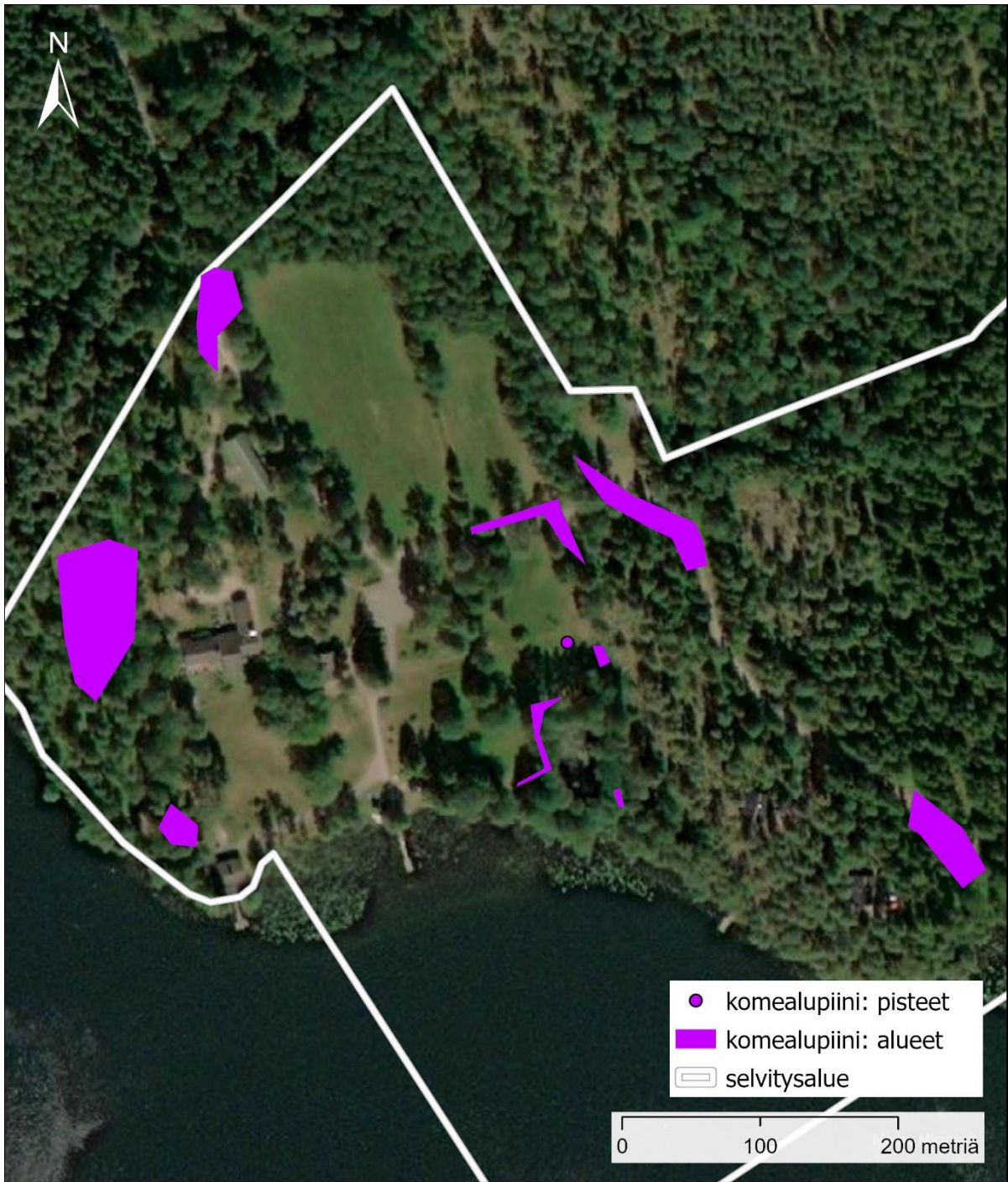
Kuva 3–22. Selvitysalueen tunnetun saukkohavainnon sijainti. Kuvakaappaus: Suomen Lajitietokeskus.

3.2.4 Vieraslajit

Selvitysalueen länsiosassa talon pihapiirin läheisyydessä ja mökkiteiden varsilla, esiintyy paikoin runsaasti komealupiinia, joka on haitallinen vieraslaji (Kuvat 3–23, 3–24, 3–25 ja 3–26). Yksilöitä kasvaa selvitysalueella yhteensä arviolta 200–400 yksilöä. Komealupiini kuuluu sekä Suomen kansalliseen vieraslajiluetteloon ja -strategiaan (1709/2015 että 704/2019) että EU:n vieraslajiluetteloon.



Kuva 3–23. Selvitysalueen vieraslajihavainnot.



Kuva 3–24. Selvitysalueen vieraslajihavainnot, zoomikartta.



Kuva 3–25. Komealupiinia selvitysalueen länsiosassa, rakennuksen pihapiirissä. Alueella kasvaa nuoria taimia arviolta yli sata yksilöä. Kuvattu kohti pohjoista tenniskentän laidalta.



Kuva 3–26. Komealupiinia selvitysalueen keskiosassa hoidetun nurmikon itäpuolella lähellä metsänreunaa. Kuvattu kohti pohjoista.

4. JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET

Keväällä ja kesällä 2022 tehtyjen luontoselvitysten perusteella selvitysalueella esiintyy luonnonsuojelulain, metsälain ja vesilain mukaisia suojeltuja tai huomioitavia luontotyyppisiä alueita. Alueelta rajattiin luonnontilainen terveleppäkorpi, joka on luonnonsuojelulain 29 §:n mukainen suojeltu luontotyyppi, vähäpuustoinen kallioalue, joka on metsälain 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö ja puro, jonka luonnontilaisen osuuden muuttaminen on vesilain (3. luku 2 §) luvanvarainen kohde ja jonka välitön lähiympäristö on metsälain 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö. Kyseiset alueet tulee ottaa kaava-suunnittelussa huomioon. Luonnonsuojelulain mukaisen kohteen osalta huomioon ottaminen tarkoittaa alueiden rauhoittamista maankäytöltä, metsälakikohteet on huomioitava, mikäli alueet ovat jatkossakin maa- ja metsätalouteen tai vastaavaan (esim. viheralueet) varattuja maankäyttöalueita. Luonnonsuojelulain mukaisen kohteen osalta kohdetta muuttavat maankäytön muutokset alueilla ovat sallittuja vain poikkeamislupamenettelyllä. Luonnonsuojelulain mukaisen suojellun luontotyypin suojelu astuu voimaan ELY-viranomaisen rajauspäätöksellä.

Maankäyttö ei saa ilman vesilain edellyttämää lupaa muuttaa puron vesitasapainoa, sillä muutos voi vaikuttaa puroa ympäröivään puustoon ja muuhun kasvillisuuteen, jonka osalta on erityisesti syytä huomioida mahdolliset vaikutukset luonnonsuojelulain mukaiseen terveleppäkorpeen. Mahdollisten luonnontilaiseen puroon kohdistuvien toimenpiteiden osalta tulee tarkistaa vesiluvan tarve ELY-keskukselta ja tarvittaessa hakea lupa AVI:lta.

Selvitysalueella ei havaittu erityisesti suojeltavia, rauhoitettuja, uhanalaisia tai EU:n luontodirektiivin tiukasti suojeltuja lajeja, kuten liito-oravaa. Alueelta havaittiin liito-oravalle soveltuvaa elinympäristöä. Koska liito-oravasta on tuoreita ja tunnettuja havaintoja kaava-alueen välittömästä läheisyydestä, tulee liito-oravatilannetta selvitysalueen lajille soveltuvilla metsäalueilla tarkkailla jatkossakin, mikäli niille suunnitellaan puustoa hävittävää maankäyttöä.

Selvitysalueelta havaittiin myös EU:n lintudirektiivin I-liitteessä mainittu palokärki ja sen pesäpuu, joka on syytä säilyttää. Alueella on havaittu myös saukkoa, joka on EU:n luontodirektiivin II- ja IV-liitteen laji. Palokärki ja saukko ovat läheisen Nuuksion Natura 2000 -alueen suojeluarvoina mainittuja lajeja. Myös Natura 2000 -alueen ulkopuolella toteutettavien hankkeiden mahdolliset vaikutukset Natura 2000 -alueen suojeluarvoihin on otettava huomioon. Mikäli palokärjen pesimäympäristöön kohdistuu toimenpiteitä, jotka voivat sitä heikentää, on syytä varmistaa ELY-viranomaiselta luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisen Natura-arvioinnin tarve.

Alueelta havaittiin useita uhanalaisia luontotyyppisiä alueita. Nämä kohteet ovat selvityksen perusteella pääasiassa melko edustavia, ja niillä on potentiaalia kehittyä edustavammiksi. Edustavuutta laskee monen luontotyypin kohdalla erityisesti lahoppuun vähäisyys ja puuston nuori ikä.

Selvitysalueella esiintyy runsaasti haitallista vieraslajia, komealupiinia, mikä tulee huomioida hankkeen suunnittelussa. Mahdollisen rakentamisen yhteydessä syntyvät vieraslajiperäiset massat on käsiteltävä asianmukaisesti ja sijoitettava niitä vastaanottaville alueille. Alueella mahdollisesti käytettävien työkoneiden ja kulkuneuvojen osalta on huolehdittava, että vieraslajeja ei niiden mukana pääse leviämään alueen ulkopuolelle tai alueella paikoille, joissa komealupiinia ei vielä esiinny. Haitalliset vieraslajit tulee hävittää ja niiden leviämistä tulee pyrkiä ehkäisemään kaava-alueella. Haitallisten vieraslajien hävittäminen on maanomistajan tai haltijan vastuulla.

Ramboll Finland Oy
25.1.2023

5. LÄHTEET

Hyvärinen, Esko; Juslén, Aino; Kemppainen, Eija; Uddström, Annika; Liukko, Ulla-Maija, 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus 2019.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: Tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 388 s.

Laki vieraslajien riskien hallinnasta 1709/2015.

Pääkkönen, Pilvi & Alanen, Aulikki, 2000: Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointiohje. – Suomen Ympäristökeskus. Suomen ympäristökeskuksen moniste 188.

Suomen Lajitietokeskus. Lajihavainnot hankealueelta. Haettu tietokannasta 06/2022.

Valtioneuvoston asetus vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta 704/2019.

Vieraslajiportaali. 2023. vieraslajit.fi. Viitattu 01/2023.